

műszer ebben az időszakban, amivel korongnak látták a bolygót. Kocsis Antal 15,5 cm-es reflektorával, Keszthelyi Sándor egy 19 cm-es tükrössel szintén észlelte a peremsötétedést.

Kocsis 8 cm-es refraktorával sárgás, zöldes "csillagnak", a 15,5 cm-es reflektorral pedig kékeszöldnek, zöldessárgának látta. Keszthelyi kéknek, zöldeskéknek, Vincze 50 cm-es Dobsonnal határozottan világoskéknek látta. Tehát az Uránusz nagyobb műszerrel nézve egyre inkább kék színűvé "válik".

Tekintettel arra, hogy az Uránusz fényessége mindössze 0,1 magnitúdót változott az időszakban, egy fényességbecslés bizonytalansága pedig legalább ekkora, de inkább ennél is nagyobb, a vizuális becslésekből nem vonhatunk le következtetéseket. Érdemes lenne fotoelektromos fotometriával készült méréseket készíteni (ez a lehetőség amatőrök számára is elérhető a bajai csillagvizsgálóban, ha valaki valóban komolyan gondolja).

Gyenizse 8 cm-es refraktorával bizonytalanul, Kocsis és Keszthelyi nagyobb műszereikkel már határozottan kofongnak látták a Neptunuszt. Színe mindhármuk szerint kékeszöld volt.

A Plútóról egyedül Kocsis és Vincze készített észlelést. Kocsis két, Vincze egy alkalommal látta a jelenleg utolsó előtti bolygót. Tekintve, hogy egyre többen rendelkeznek a bolygó megpillantásához szükséges méretű műszerrel, igen kevés ez a három megfigyelés. Annál is inkább, mivel megfelelő keresőtérkép is megjelent a májusi Meteorban.

VINCZE IVÁN

Üstökösök

október

Észlelő	Észl.	Műszer
Bakos Gáspár (Budapest)	3	11 T
Fazakas Zoltán (Nagyvárad, RO)	1	10x46 B
Kereszturi Ákos (Budapest)	1	20x60 B
Keszthelyi Sándor (Pécs)	1	20x60 B
Kiss László (Szeged)	2	10 T
Kósa-Kiss Attila (Nagyszalonta, RO)	5	7x50 B
Láng Miklós (Pécs)	1	16 T
Sárnecky Krisztián (Budapest)	1	20x60 B
Szarka Levente (Kecskemét)	1	16,2 T
Szauer Ágoston (Pápa)	1+1f	11 T
Szentaskó László (Budapest)	1	33,4 T
Vicián Zoltán (Budapest)	1	26 T
Vincze Iván (Pécs)	1	20 T

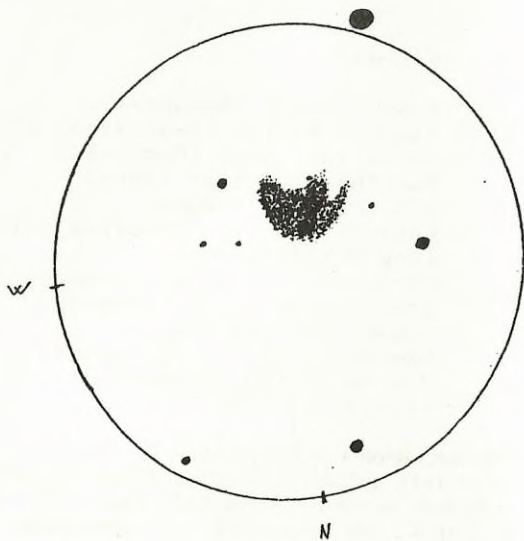
Október hónapban 13 észlelő 20 vizuális és 1 fotografikus megfigyelést készített a P/Swift-Tuttle (1992t) üstököséről. A csapnivaló október végi időjárás miatt az észlelések zöme a 23-i hosszú hétvégén készült. Kár, hogy a felhők nem oszlottak el gyakrabban, hiszen e nevezetes üstökösről

biztosan több megfigyelés készült volna a kedvező esti láthatóság és a nagy fényesség miatt! Nézzük tehát, mi is történt az üstökössel október második felében.

Először 19-én látták az objektumot, ekkor még kicsiny, 7,0 magnitúdó körüli paca volt. De három nappal később már hat amatőr észlelte az üstökösöt, és egy sor rendkívüli dolgot figyeltek meg. Ezek szerint a kométa ebben az időszakban úgy nézett ki, mint egy "sündisznó", és az, hogy mikor melyik tüskéje látszott, az észlelési körülményektől és a használt műszertől függött! Úgy gondolom, az a legszemléletesebb, ha egy kis táblázatba foglaljuk össze az eredményeket. Az első oszlopban a csóva irányát adtuk meg (\acute{E} = 0, K = 90, D = 180, Ny = 260 fok), a másodikban pedig a hosszát.

Keszthelyi S. Kiss L.		Szentaskó L.		Vicián Z.	
--	--	PA:170	6'	--	--
--	--	PA:175	6'	--	--
PA:200	2'	PA:225	2'	PA 210	7'
--	--	--	--	PA:240	6'
PA:310	2'	--	--	PA:280	10'
				PA:300	6'

Első ránézésre kicsit zavarosnak tűnik a táblázat. Egyesekben még a kisördög is megszólalhat az utolsó két sor nagyjából 90 fokos eltérései miatt, ám több dolog is van, mely meggyőzheti a kételkedőket. Az első, hogy a látómezővázlatban feltüntetett csillagok, főként egy jellegzetes háromszög alakzat miatt nem lehet szó félretájékoztatásról. A következő érvet Bakos Gáspár másnapi észlelése szolgáltatja, mivel ő is látta az üstökös \acute{E} - D -i megnyúltságát. Ráadásul egy Nappal átellenben látszó csóvának PA 30-40 fok irányban kellene látszania! Ezek szerint az üstökösnek ebben az időszakban rendkívül jellegzetes ellencsóvái voltak, mi több, Vicián Zoltán 22-én egy fényes ívet látott az objektum 12 magnitúdós magjától DK-re!

Comet P/Swift-Tuttle (1992t)
1992. 10. 22. 18:00-18:17 UT
33,4 T, 56x, 214x (Szentaskó
László)

A kométa összfényessége ezekben a napokban 7 magnitúdó körül alakult, míg az 5-10 ívperces kómában a már említett 12-13 magnitúdós hamis mag mellett egy 9,5-10 magnitúdós belső kóma is észrevehető volt. A hónap végén az üstökös már a Herkules csillagképben járt, és rohamosan fényesedett, október 26-án este 20x60-as binokulárral már 6,4 magnitúdós volt. Az utolsó észlelés a következő nap készült a kométáról. Szarka Levente leírásából idézünk: Feltűnő üstökös, első látásra kör alakú, egyenletesen fényesedő kómával, mely EL-sal megnyúlik PA 270 irányban. Bizonytalanul megjelenik egy 5 ívperc hosszú, szintén PA 270 felé mutató vékony csóva. Egyszer-kétszer egy PA 240-250 irányú másik vékony, 2-3 ívperces csóva is beugrik.

Mindent egybevetve rendkívül "sokoldalú" üstökös a P/Swift-Tuttle, mely megérdemli, hogy nagy figyelmet szenteljünk neki. November elején egy hosszabb derült időszak alatt rengeteg érdekes megfigyelés született az ekkorra 5,5 magnitúdóra fényesedett kométáról, de ezek már a következő Meteor tartalmát fogják színesíteni.

Természetesen külföldön is sokak figyelme fordult a történelmi üstökös felé, az IAU Circular lapjain számos érdekes fotografikus megfigyelésről olvashattunk. Szeptember 30-án I. De Young és R. Schmidt egy 60 cm-es tükrös távcsővel készített CCD-képeket, melyeken feltűnő, legyezőszerű belső kóma és két jet látszik! Az egyik 22 ívperces PA 220-ra, a másik 19 ívperces és PA 262 felé irányult. Október 18-án, 19-én és 20-án a Kitt Peak-i Spacewatch-távcsővel az aszimmetrikus belső kóma jelentős aktivitását figyelték meg. Látható volt egy nyugatra szétterülő jet, mely napról napra változtatta a fényességét, a 15 ívperces főcsóva É-ÉK-i irányba mutatott. Október 25-én I. Kushida egy 25 cm-es f/3,4-es reflektorral fotókat készített, melyeken 2 fok hosszú, ÉK-i irányú halvány csóva látszott. Bár 21-én még rövid volt a csóva, másnap már növekedni kezdett, és fokozatosan elérte a fent említett 2 fokos hosszúságot.

S. Nakano számításai szerint az üstökös mozgását jelentős nem-gravitációs hatások is befolyásolják, ezért nehéz megjósolni a következő perihéliumátmenet időpontját. Ez valószínűleg 2126-ban lesz, ám pontos megállapításához még évekig kell észlelni a világ óriástávcsöveivel az égitestet. Sőt, olyan hírek is napvilágot láttak, miszerint az üstökös 2126. augusztus 14-én össze fog ütközni a Földdel. A hírt persze azonnal föl is kapta a sajtó a maga szokásos szenzációhajász módján "Világvége 2126-ban" címmel -- a szóban forgó cikk természetesen tucatnyi hibával van tarkítva, és kitűnően reprezentálja a szerző csillagászati tudatlanságát. Józanul végiggondolva a dolgot rájöhettünk, hogy ennek milyen kicsi az esélye, bár az is igaz, hogy nem nulla. Ami tény: az üstökőspálya és a földpálya távolsága a korábbihoz képest jelentősen csökkent, kb. 0,001 Cs.E.-re. Ez a távolság megegyezik a Leonidák meteorrajt létrehozó P/Tempel-Tuttle üstökös pályájának és a földpályának a távolságával! Ezek után nem kell sok képzelőerő ahhoz, hogy milyen látvány várható a jövő évi perseida-maximumkor.

SÁRNECZKY KRISZTIÁN

ELVESZETT a ráktanyai ifjúsági táboron egy magnókazetta, melyen a Sziámi együttes ill. az Ági és a Fiúk felvételei szerepelnek. Kérem a becsületes elvívót, juttassa vissza a következő címre: Fidirich Róbert, 7935 Ibafa, Gyűrűfű.